

Asia: VN/1230/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Ehdotuksella voi olla kielteinen vaikutus Suomen houkuttelevuuteen opiskelumaana erityisesti sellaisten hakijoiden osalta, jotka ovat jo perheellisiä ja joilla olisi sekä osaamista että halua jäädä valmistumisen jälkeen Suomeen työelämään. Lapin kaltaisella alueella kansainväliset opiskelijat ja heidän perheensä voivat muodostaa tärkeän osan tulevaa osaajapohjaa ja perhemyönteisyys on yksi Suomen vetovoimatekijöistä. Jos perheenyhdistäminen viivästyy systemaattisesti riskinä on että osa hakijoista valitsee toisen maan tai että Suomeen tulevat opiskelijat eivät sitoudu alueeseen ja työmarkkinoihin pitkäjänteisesti.

Eryteisesti olisi tärkeää arvioida, onko yhden vuoden odotusaika välttämätön ja oikeasuhtainen niissä tilanteissa, joissa perheen toimeentulo voidaan osoittaa luotettavasti tai joissa puolison työllistymismahdollisuudet ovat realistiset.

Toimeentuloedellytyksiä arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon elinkustannusten alueelliset erot sekä se, että opiskelijoiden ja heidän perheidensä taloudellinen tilanne voi muodostua eri tavoin eri puolilla Suomea. Sääntelyn ei tulisi perustua epärealistisiin oletuksiin toimeentulosta, vaan arvioinnissa olisi huomioitava tosiasiallinen asumis- ja kustannustaso sekä perheen mahdollisuudet rakentaa kestävää arkea Suomessa.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää perusteltuna, että perheenyhdistämisen odotusajan pituutta arvioidaan vielä huolellisesti. Yhden vuoden odotusaika on opiskelijan ja hänen perheensä kannalta pitkä ja sillä voi olla kielteisiä vaikutuksia hyvinvointiin, Suomeen kiinnittymiseen sekä alueelliseen pitovoimaan. Olisi syytä selvittää, voitaisiinko odotusaikaa lyhentää esimerkiksi kuuteen kuukauteen

erityisesti tilanteissa, joissa toimeentuloedellytykset täyttyvät ja perheen oleskelun edellytykset ovat muutoin kunnossa. Tällainen ratkaisu voisi tukea paremmin myös sitä, että koko perhe sitoutuu Suomeen pidemmäksi aikaa.

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

On perusteltua, että oleskelulupahakemusten käsittelyssä viranomaisilla on nykyistä selkeämmät perusteet puuttua ilmeisiin väärinkäytöksiin, hakemuksiin liittyviin epäselvyyksiin sekä tilanteisiin, joissa hakija voisi joutua haavoittuvaan asemaan. Samalla korostamme, että sääntelyn on oltava ennakoitavaa sekä hakijoille että korkeakouluille.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää tärkeänä, että sääntelyn soveltamiseen liittyvä tulkinnanvaraisuus minimoidaan ja että päätöksenteon perusteet ovat hakijoille ja korkeakouluille mahdollisimman läpinäkyviä. Ennakoitava ja yhdenmukainen soveltamiskäytäntö tukee oikeusturvaa sekä vähentää epävarmuutta opiskelijavalinnoissa ja opintojen suunnittelussa.

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

Lapin ammattikorkeakoulu pitää perusteltuna, että kielitaitoedellytyksen arvioinnilla voidaan tunnistaa tilanteet, joissa hakijan tosiasialliset valmiudet opiskella Suomessa eivät ole riittävät. Kielitaidon ei kuitenkaan tarvitse olla täydellistä, vaan olennaista on, että se on opintojen ja arjessa selviytymisen kannalta riittävä.

Jos hakijan kielitaidosta herää vahva ja perusteltu epäily, tulee viranomaisella olla mahdollisuus tehdä asiassa ratkaisu ilman tarpeetonta viivytystä.

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

Lapin ammattikorkeakoulu korostaa, että toimeentuloedellytyksiä koskevassa asetustasoisessa sääntelyssä tulee välttää epärealistisia oletuksia opiskelijoiden ja heidän perheidensä työllistymismahdollisuuksista, toimeentulon muodostumisesta sekä elinkustannuksista. Sääntelyssä olisi tärkeää tunnistaa myös alueelliset erot kustannustasossa ja työmarkkinatilanteessa, jotta vaatimukset ovat oikeasuhtaisia ja käytännössä toteuttamiskelpoisia.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Esityksellä voi olla kielteisiä vaikutuksia kansainvälisten opiskelijoiden hakijamääriin sekä siihen, kuinka moni opiskelupaikan saanut lopulta vastaanottaa paikan Suomessa. Tämä riski korostuu

erityisesti tilanteissa, joissa sääntelyä pidetään vaikeasti ennakoitavana tai perheellisten hakijoiden näkökulmasta liian rajoittavana.

Erityisesti perheenyhdistämisen odotusajan osalta olisi tärkeää arvioida huolellisesti, saavutetaanko esityksen tavoitteet tavalla, joka ei samalla tarpeettomasti heikennä Suomen vetovoimaa opiskelumaana eikä korkeakoulujen mahdollisuuksia houkutella motivoituneita, sitoutuneita ja alueen työmarkkinoille potentiaalisesti jääviä kansainvälisiä opiskelijoita. Sääntelyn vaikutuksia tulisi tarkastella myös alueellisen elinvoiman, osaajatarpeiden ja pidemmän aikavälin työvoiman saatavuuden näkökulmasta.

Ehdotetut muutokset voivat käytännössä rajata erityisesti perheellisiä opiskelijoita Suomen korkeakoulutuksen ulkopuolelle, jos sääntelyn kokonaisvaikutus muodostuu heidän näkökulmastaan liian kuormittavaksi tai epävarmaksi.

Lahdenkauppi Juha-Pekka
Lapin ammattikorkeakoulu